

Nieuwsbrief Den Haag e. o. 4 - 18 februari 2021

Van de redactie

We sluiten ons aan bij de woorden hieronder van Madzy van der Kooij: helaas zijn er nog weinig activiteiten te melden. Houd vol en blijft gezond!

Twee kerkdiensten, zonder kerkgangers, maar direct of later te volgen via onze nieuwe Kerk TV. We wijzen ook nog even op het collectiedoel van dit kwartaal: Stichting Lotje, voor steun aan kinderen in nood. Op de website vindt u alle informatie.

Van ds. Antje van der Hoek de overdenking over 'Roeping', terwijl Peter Kelderman het deze keer wat dichterbij huis zoekt in zijn 'Religie-impressies'.

Margreet Jonkers, als trouwe auteur voor de Nieuwsbrief, schrijft in haar 'Coronababbel' over contact onderhouden, en soms verbreken. Tenslotte een aankondiging van Johan Goud voor een nieuwe Denkvakantie, in augustus van dit jaar.

Uit de kerkenraad

Door Madzy van der Kooij, secretaris

Momenteel leven we minder naar de regels van het kerkelijk jaar voor mijn gevoel, dan naar de regels van Covid-19: we leven zo'n beetje van persconferentie naar persconferentie. Die van deze week gaf geen aanleiding tot veranderingen die de kerken aangaan. De lezing van Claartje Kruijff van 17 februari gaat niet door, en uiteraard liggen de andere activiteiten zoals kringen ook nog stil tot zeker 2 maart. Het is weer wachten op de persconferentie van 23 februari voor we weten, hoe de vlag er dan bij hangt. Er valt dus weinig te melden deze keer.

Ik wens ons allen de nodige veerkracht om het nog vol te houden. Ik eindig graag met de mooie spreuk van PKN-huize: Houd moed – heb lief.

Zondag 7 februari, 10.30 uur

Kerkdienst zonder kerkgangers

Voorganger: ds. Reinhold Philipp

Thema: Alleen zijn, eenzaamheid

Organist: Hans Jacobi

M.m.v.: Frederiek Muller (zang)

De dienst is live, of terug te kijken via [Kerk TV](#)

Zondag 14 februari, 10.30 uur

Kerkdienst zonder kerkgangers

Voorganger: ds. Sigrid Coenradie.

Organist: Hans Jacobi

M.m.v.: Frederiek Muller (zang)

Als u hieronder op *lees verder* klikt, kunt u meer informatie lezen over ds. Sigrid Coenradie.

De dienst is live, of terug te kijken via [Kerk TV](#)

[Lees meer](#)

Collecte eerste kwartaal

De collecte is in het eerste kwartaal bestemd voor **Stichting Lotje**.

U kunt uw donatie overmaken naar rekening: NL 93 INGB 0000 0063 97 van de kerk onder vermelding van: Collecte Stichting Lotje.

<https://www.stichtinglotje.nl/>

Onze hartelijke dank!

Ons pastoraal team staat voor u klaar

U kunt hen bereiken op:

Ds. Antje van der Hoek: telefoon: 0252-211204,
e-mail: hoekpred.remodenhaag@gmail.com

Ds. Reinhold Philipp: telefoon: 070-3878732,
e-mail: reinholdphilipp@freedom.nl

Personalia januari 2021

Overleden

Mevrouw **Frieda Elisabeth van der Hoop** is op 31 januari in de leeftijd van 87 jaar overleden.

Wij herdenken haar met eerbied.

Onze gedachten gaan uit naar allen die haar dierbaar waren.

Roeping als 'worden wie je bent'

Door ds. Antje van der Hoek

In de online dienst van 31 januari ging het over Chagall. Eén van de schilderijen die daarin naar voren kwam, was een schilderij met de titel Verschijning-Annunciatie. Het grijpt terug op wat je het roepingsmoment zou kunnen noemen. Op een ervaring die Chagall zo'n tien jaar eerder had opgedaan, toen hij vanuit zijn geboorteplaats Vitebsk (in Wit-Rusland) terugkeerde naar St Petersburg, waar hij studeerde

aan de kunstacademie. Bij die terugkeer werd hij evenwel opgepakt door de politie. De verblijfsvergunning, die hij als joodse tweederangsburger had, was verlopen. Hij belandde in de gevangenis. Maar dan overkomt hem iets bijzonders. Hij droomt er veel. En één van die dromen heeft iets van een verschijning. In zijn autobiografie – *Ma Vie, Mijn Leven*, dat hij al als 35-jarige schreef – zegt hij er het volgende over: 'Loodzware dromen teisterden me. Een vierkante, donkere kamer, leeg. In een hoek alleen een bed, en ik erop. Plotseling opent de zoldering zich en een gevleugeld wezen daalt af met geschitter en gewapper en vult de kamer met kolkende wolken. Ik denk: een engel! Ik kan mijn ogen niet openen, daarvoor is het te licht, te verblindend. Na overal te hebben rondgewaard, verheft hij zich en verdwijnt door de spleet in de zoldering, neemt al het licht met zich mee. Het is weer aardedonker – Ik word wakker'. In het schilderij dat hij in 1918 maakte, heeft hij deze droom artistiek verwerkt. Wat we erin zien, is niet minder dan een 'roeping' te noemen. 'Ik word schilder' moet hij hebben beseft en vervolgens uitgebeeld. Dat is mijn roeping!

Soortgelijke roepingservaringen zijn er te over in de Bijbel. Allereerst is er de 'Annunciatie' zelf: de aankondiging van de engel aan Maria. Over háár bestemming in het leven als moeder van diegene die de wereld voorgoed veranderen zou. Je kunt ook denken aan Abraham, Mozes en de profetische roepingservaringen van Elisa, Jesaja, Jeremia en Jona. Zo is er bij Jesaja een verhaal (Jes. 6) waarin hij door een engel met een gloeiend stukje kool wordt aangeraakt. Zo worden hem de lippen geopend, krijgt hij de opdracht 'profeet' te worden. En in het Nieuwe Testament is er het aangrijpende verhaal van Paulus op weg naar Damascus.

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar 'roeping' is tegenwoordig voor velen een lastig, oubollig klinkend woord geworden. Maar toch, impliciet, gaat het er regelmatig over. Toen mijn beide

dochteren op de middelbare school zaten, was daar een posteractie over. Het waren enigszins pedante leuzen als: 'ik word minister-president/kinderarts/piloot, maar eerst ga ik naar het gymnasium'. Interessant vond ik het verschil met de Vrije School, waar mijn andere dochter op zat. Zij hadden een veel korter motto, namelijk: 'worden wie je bent'. Meer dan alléén het verwerven van kennis en een mooie carrière ging het daarin om de gehele vorming van de persoonlijkheid. Het sluit ook aan bij de volgende, veel eigentijdse verwoording van wat roeping is. Roeping als de liefdevolle uitnodiging en het innerlijk appèl om te worden wie je bent. Dat is eigenlijk iets waar we ons hele leven mee bezig zijn.

Zo beschouwd zijn de genoemde roepingsverhalen te zien als een uitnodiging om ook zélf stil te staan bij datgene waartoe jij, op dit moment van je leven, je geroepen voelt: bijvoorbeeld tot de zorg voor iemand in je omgeving, het plannen van een bepaalde reis, schrijven van een boek of iets geheel anders dat nu in je gedachten opborrelt. Telkens opnieuw, een leven lang, is er die liefdevolle uitnodiging en dat innerlijke appèl om te worden wie je bent. Alsof er door een engel op je schouder wordt geklopt...

Religie-impressies wereldwijd

Door Peter Kelderman

In mijn eerdere 'Impressies-wereldwijd' zocht ik het nogal ver: Tahiti, Mongolië, etc. Deze keer wat dichterbij huis. Enige jaren geleden maakte ik met een reisgezelschap een bustour door Centraal-Europa. We bezochten o.a. Polen, Hongarije, Roemenië en Oekraïne. Hoogtepunt vond ik ons bezoek aan de kloosters van Boekovina, in de Roemeense provincie Moldavië. De kloosters, die UNESCO Werelderfgoed zijn, stammen veelal uit de 15^e en 16^e eeuw en zijn zowel van binnen als buiten prachtig beschilderd met religieuze taferelen, als een soort 'stripplaatjes' voor de vaak analfabete bevolking. De gebruikte verven, van plantaardige en minerale oorsprong, hebben de tand des tijds goed doorstaan, behalve die van de afbeeldingen aan de noordzijde, die meer waren blootgesteld aan wind en regen.

De kloosters vormen, vooral na de revolutie van 1989, weer een belangrijk onderdeel van het religieus-culturele leven in Roemenië. Inkomsten komen uit o.a. verkoop van de zelfgemaakte iconen, van beschilderde eieren met Pasen, en uit het rondgidsen van de vele toeristen uit binnen- en buitenland (zie foto).

In een 15 minuten durende, Nederlandstalige video [klik hier](#), wordt eerst aandacht besteed aan het Roemeense kloosterleven in het algemeen. In de laatste 4 minuten gaat de uitleg specifiek over het beroemde Voronetklooster, met o.a. de beschrijving van het Laatste Oordeel. Dit klooster wordt wel de 'Sixtijnse Kapel van het Oosten' genoemd. De tweede, korte clip is een 'diashow' van de beschrijvingen op de diverse kloosters. [klik hier](#).

Bijgaand tenslotte ook nog een afbeelding van het beleg door de Ottomanen van Constantinopel (het huidige Istanbul), in 1453.

Coronababbel

Door Margreet Jonkers

Afgelopen zondag heb ik via de tv de Auschwitz-herdenking in Amsterdam meebeleefd. Het trof mij, dat de voorzitter van de 2e Kamer in haar toespraak zei: 'wij kunnen dingen alleen maar veranderen in het NU.'

Ja, met je verleden moet je het doen als je je toekomst vorm wil geven...

Ik moest denken aan het begin van de coronacrisis. Toen ik de beelden uit Italië zag, wilde ik - impulsief - een Italiaanse vriendin van mij een brief schrijven om te vertellen dat ik meeleefde. Wij kennen elkaar al 60 jaar; mijn man en ik zijn op huwelijksreis bij haar ouderlijk huis zomaar aan komen waaien en werden toen vorstelijk ontvangen met een

warme lunch. Op onze ouwe dag zijn we zelfs aan het mailen geslagen, maar toen dat geen succes bleek, grepen wij weer naar de pen.

Een jaar of tien geleden ben ik het contact met mijn jongere vriendinnen op een lager pitje gaan zetten, omdat ik weet hoe druk je bent als je middenin het leven staat en omdat ik voor mijzelf mijn leven wat eenvoudiger wilde maken. Met sommigen ben ik nu nog wel in contact, met anderen niet. Drie jaar geleden wilde ik een zelfde soort vereenvoudiging aanbrengen in mijn lijstje van mensen die ik een kerstwens stuurde. Ik deed dat heel zorgvuldig door aan mijn buitenlandse contacten te laten weten dat ik het volgende jaar niks meer van me zou laten horen.

Mijn Italiaanse vriendin, met wie het contact verwaterd was en beperkt bleef tot één brief per jaar, protesteerde. Anderen protesteerden ook en stuurden nog wel hun kaart, maar hielden daarmee op toen er weer een nieuw jaar was aangebroken. In het jaar voor de coronacrisis had mijn Italiaanse vriendin weer geprotesteerd. Ik dacht: 'Ik moet haar mijn beweegredes uitleggen', en ik schreef haar: 'Je veux une vie plus simple' ('Ik wil een eenvoudiger leven'). Waarmee het contact dus definitief verbroken was.

Jullie zullen begrijpen dat ik reusachtig in twijfel stond of ik nu, met de coronapandemie, zou schrijven of niet! Ik heb dat uiteindelijk niet gedaan, maar ik had wel spijt dat ik het contact verbroken had (geen definitieve spijt natuurlijk; mijn invalide leventje kent nou eenmaal teveel mensen.)

Bij een andere vriendin van mij heb ik juist andersom gehandeld. Wij hadden samen in de jaren '90 twee counselingsbureautjes, in Vlaardingen en Rijswijk. Zij was logopediste en ik geestelijk verzorger, dus wij vulden elkaar prima aan. Toen ik haar vorig jaar zei, dat ik ons contact wilde stoppen, heeft zij mijn telefoonnummer achterhaald en is me gaan appen. Zonder opdringerig te zijn, natuurlijk. We appen nog steeds en dat zal wel zo blijven, tot onze laatste snik...

DENKVAKANTIE in Zuid-Frankrijk, 9-14 augustus 2021

**LIEFDE, GEWELD en MYSTIEK –
N.A.V. HET WERK VAN OEK DE
JONG (Johan Goud, Jaap
Goedegebuure,
Oek de Jong)**

Na twee eerdere, zeer geslaagde denkvakanties vindt in de tweede week van augustus 2021 de derde cursusweek plaats, in

het Zuidfranse plaatsje St. Etienne des Sorts, niet ver van de steden Avignon en Orange, in het voor dit doel bij uitstek geschikte Centre Erasme (zie www.centre-erasme).

Thema van dit jaar: 'Liefde, geweld en mystiek - n.a.v. de romans en essays van Oek de Jong'. We lezen teksten van hemzelf en anderen, over liefde, geweld en mystiek. Ook worden enkele bij deze thema's passende films vertoond. Heel bijzonder is, dat *Oek de Jong* gedurende een dag in ons midden is om op vragen te antwoorden. Bovendien is er ruim gelegenheid om uit te rusten, met elkaar te praten, heerlijk te eten en te drinken. De docenten zijn dezelfde als in de voorafgaande jaren: *Johan Goud* (die hoogleraar 'theologische esthetica' en remonstrants predikant was) en *Jaap Goedegebuure* (emeritus-hoogleraar Nederlandse literatuur, literair recensent). De groep bestaat uit maximaal 21 deelnemers.

Kosten (vol pension, incl. maaltijden): € 335,-. De aanmelding staat in eerste instantie (tot 10 maart) open voor leden/vrienden/belangstellenden van remonstranten Den Haag. Aanmelding bij Pieter Jöbbsis (pieter.jobsis@gmail.com) en bij Johan Goud (jgoud01@kpnmail.nl).

Over de Remonstranten

Geloof begint bij jou. Met de dingen die je meemaakt en de vragen die hierop volgen. Met de mensen die je ontmoet en de gesprekken die je hebt. Als geloof bij jou begint, dan is het ook van jou. Mag je er een eigen mening over hebben. Dingen ter discussie stellen. En zelfs de vrijheid nemen om niet alles te geloven.

[Lees verder](#)

Redactie: Peter Kelderman, Ria Edelman en Miriam van Dam.

Remonstranten Den Haag, Laan van Meerdervoort 955, 2564 AJ Den Haag
Website: <https://denhaag.remonstranten.nl> -E-mail: remonden Haag@hetnet.nl

Facebook: Remonstranten Den Haag

Telefoon 070 325 07 79

